

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ХРОНІЧНІ ОБСТРУКТИВНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ

Корнус О.Г.,

кандидат географічних наук, доцент,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Корнус А.О.,

кандидат географічних наук, доцент,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Шищук В.Д.,

доктор медичних наук, професор,
Сумський державний університет

Аль-Вхлі А.Х.,

аспірант,
Сумський державний університет

Key words: chronic obstructive diseases, major respiratory diseases, Sumy region.

Ключові слова: хронічні обструктивні хвороби, основні хвороби органів дихання, Сумська область.

Хвороби органів дихання займають провідні позиції у світі за поширеністю і часткою у структурі причин смертності – на них припадає 1/6 від усіх смертей у світі. У країнах Євросоюзу лише від захворювань легенів щороку помирає 600 тис. осіб. За оцінками ВООЗ, в даний час 64 мільйони осіб мають хронічні обструктивні захворювання легень (ХОЗЛ) і 3 мільйони людей померли від цієї патології [4]. Хвороби органів дихання не тільки призводять передчасної смерті, а й інвалідизації працездатного населення, що додатковим соціально-фінансовим тягарем.

У структурі поширеності захворювань за підсумками 2016 р. хвороби цього нозокласу посідали друге місце (33952,9 випадків на 100 тис. осіб), а за

первинною захворюваністю – перше місце (28445 випадків на 100 тис. населення) [3; 5]. Не є винятком і мешканці Сумської області, у яких захворювання органів дихання є дуже розповсюдженими й поступаються лише хворобам серцево-судинної системи [6], що робить дослідження регіональних диспропорцій пульмонологічної захворюваності важливим і актуальним.

Спостереженням охоплено період 2005–2017 років. Станом на 1.01.2018 р. у Сумській області первинна захворюваність на хвороби органів дихання становила 22 070,29 на 100 тис. осіб, а поширеність хвороб – 28 054,31 випадків на 100 тис. населення. Протягом 2005–2017 років спостерігається зростання як первинної захворюваності (на

15,04 %), так і поширеності хвороб органів дихання – на 14,42 %.

За даними [1; 2] найбільш поширеними у Сумській області у 2017 р. пульмонологічними захворюваннями населення були хронічні обструктивні захворювання легень. Серед окремих адміністративних одиниць найбільша розповсюдженість даної патології спостерігається у мешканців Великописарівського (1 842,93 випадків на 100 000 осіб), Конотопського (1 844,74), Лебединського (1 979,03) та Путивльського (3 228,39 випадків на 100 тис. осіб) районах, а найменше на неї хворіють жителі Шосткинського (1 054,87) та Тростянецького районів (1 158,53 на 100 тис. населення).

Щодо первинної захворюваності, то за підсумками 2017 р. серед лідерів за цим показником є Буринський (141,87), Великописарівський (146,6), Охтирський (172,74) та Путивльський (421,73 випадків на 100 тис. осіб) райони. Найменше вперше зафіксованих випадків бронхіту, емфіземи та інших хронічних обструктивних хвороб було у жителів Роменського (35,71) та Середино-Будського (36,45 на 100 тис. населення) районів.

Також варто відзначити зниження поширеності даної групи патологій для мешканців усіх районів Сумської області, крім Путивльського, де цей показник протягом 2005-2017 рр. зріс на 18,35 %. У шести районах області спостерігається зменшення розповсюдженості цих хвороб більше, ніж на 50 %; у Ямпільському (на 66,21 %), Роменському (на 60,42 %), Середино-Буд-

ському (на 59,81 %), Конотопському (на 58,03 %), Шосткинському (на 56,87 %) та Охтирському (на 51,82 %) районах. Показники первинної захворюваності на пульмонологічні нозології також скорочуються у більшості адміністративно-територіальних одиниць області (11 із 19). Серед районів, де зафіксоване збільшення первинної захворюваності на ХОЗЛ, виділяється Путивльський, для мешканців якого даний показник зріс більш ніж вдвічі.

Проведена нозогеографічна оцінка території Сумської області, заснована на аналізі просторово-часової структури хвороб органів дихання, дала можливість встановити тенденції та територіальні відмінності рівня первинної захворюваності та поширеності хронічних обструктивних захворювань легень в розрізі адміністративно-територіальних одиниць і спрогнозувати подальші сценарії їх динаміки. Лідерами за показниками первинної захворюваності та поширеності хвороб органів дихання є Путивльський район.

Література:

1. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2017 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми. – 2018. – 268 с.
2. Корнус, О.Г. Територіально-нозологічна структура захворюваності населення Сумської області: монографія / О.Г. Корнус, А.О. Корнус, В.Д. Шищук. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка. – 2015. – 172 с.
3. Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України у 2015 році:

- Стат. бюл. / Державна служба статисти-
ки України. – К., 2016. – 92 с.
4. Хроническая обструктивная болезнь легких. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.who.int/respiratory/copd/ru/>.
 5. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2015 рік / за ред. В. В. Шафранського; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – К., 2016. – 452 с.
 6. Kornus O., Kornus A., Shyshchuk V. Geographical differences of morbidity and prevalence of the circulatory system diseases among the population of the Sumy region // Dnipropetrovsk University Bulletin. Geology, Geography. – 2018. – 26(1). – P.100-112.

Корнус, О.Г., Територіальні відмінності захворюваності населення Сумської області на хронічні обструктивні захворювання легень / О. Г. Корнус, А. О. Корнус, В. Д. Шищук, А. Х. Аль-Вхїлі // Monografia pokonferencyjna 16 Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Science, Research, Development" (Barcelona, 29-30.04.2019). Warszawa, Wydawca «Diamond trading tour». 2019. S. 23–25.